

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

ГУСАК ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 338:621.003.1

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАШИНОБУДІВНОГО
КОМПЛЕКСУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор
Кондратенко Наталія Олегівна,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
професор кафедри менеджменту і
адміністрування;

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Дикань Валерія Володимирівна,
Навчально-науковий інститут «Каразінська
школа бізнесу» Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна,
професор кафедри управління та
адміністрування;

доктор економічних наук, професор
Маслак Ольга Іванівна,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського,
завідувач кафедри економіки.

Захист відбудеться «8» грудня 2017 р. о 14-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.820.05 в Українському державному університеті залізничного транспорту за адресою: м. Харків, майдан Фейєрбаха, 7, ауд. 3.501.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Українського державного університету залізничного транспорту за адресою: 61050, м. Харків, майдан Фейєрбаха, 7, ауд. 2.209 та на сайті Українського державного університету залізничного транспорту: <http://kart.edu.ua>.

Автореферат розісланий «7» листопада 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Чорнобровка

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Основним трендом сучасного етапу розвитку економіки України стало поглиблення стагнаційних процесів у базових галузях національного господарства, що виражаються в технологічній деградації промислових підприємств та руйнуванні їх науково-виробничого потенціалу.

В умовах переддефолтного кризового стану відновлення динаміки стійкого економічного зростання країни можливе виключно шляхом подолання інноваційно-технологічної відсталості економіки.

Стратегічну значущість для реалізації процесів інноваційної модернізації та формування базису високотехнологічного розвитку економіки України має вітчизняний комплекс машинобудування, для якого наразі притаманними є численні проблеми розвитку. Розірвання виробничо-технологічних зв'язків і втрата традиційних ринків збуту внаслідок загострення воєнно-політичної ситуації на Сході України призвели до перманентного скорочення впродовж останніх років обсягів виробництва машинобудівної продукції, що в умовах критичного рівня зносу техніко-технологічної бази, часткової втрати науково-кадрового потенціалу та зниження інноваційно-інвестиційної активності спричинило різке погіршення фінансово-економічного становища галузі. Саме складність внутрішнього середовища функціонування вітчизняного комплексу машинобудування в умовах переходу до постіндустріального типу економічного розвитку обумовлюють пріоритетність формування якісно нових характеристик організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування на основі активізації інноваційної діяльності та розширеного відтворення матеріально-ресурсної бази комплексу.

З огляду на сказане особливої актуальності набуває питання пошуку й впровадження ефективного інструментарію розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування в контексті сприяння реалізації проектів інноваційної модернізації економіки України.

Теоретичні та практичні аспекти забезпечення ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств, у тому числі і підприємств машинобудівного комплексу, висвітлені в працях таких провідних вчених-науковців, як О. І. Амоша, М. Ю. Бухвалов, В. В. Дикань, В. Л. Дикань, О. О. Євсєєва, Р. М. Журило, І. Ю. Зайцева, Л. Л. Калініченко, Ю. В. Кіндзерський, О. Г. Кірдіна, Н. О. Кондратенко, О. І. Маслак, С. О. Мехович, В. П. Третяк, О. М. Чупир та ін.

Науковий пошук шляхів розвитку організаційно-ресурсного забезпечення підприємств у своїх працях здійснили І. В. Більботенко, Г. В. Демченко, В. В. Кардашевський, О. М. Кремінь, О. М. Криворучко, К. О. Кузнецов, І. С. Сокових, Ф. Ф. Хаміддулін, В. Г. Шинкаренко, М. Б. Щепакін та ін. Питання розвитку потенціалу розглядалися у працях О. І. Анчишкіна, О. В. Арєф'євої, О. І. Гончар, А. В. Гриньова, О. К. Добикіної, В. В. Компанієць, О. В. Коренкова, Н. С. Краснокутської, О. І. Олексюк, І. М. Рєпіна, І. В. Токмакової, Л. О. Української, О. С. Федоніна, С. С. Шумської та ін.

Відаючи належне науковому та практичному значенню праць вищезазначених науковців, необхідно вказати, що поряд із значною кількістю

розробок щодо можливих шляхів високотехнологічного розвитку машинобудівного комплексу, залишаються нез'ясованими питання щодо формування ефективного інструментарію розвитку його організаційно-ресурсного забезпечення в умовах трансформації світового ринку машинобудування. У зв'язку з цим вельми доречним є формування теоретико-методичного підґрунтя розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу, зокрема, потребують удосконалення концептуальні засади розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування; організаційні аспекти формування середовища активізації інноваційної діяльності, інструментарій державного регулювання процесів розвитку галузі машинобудування тощо. Указані обставини зумовили вибір теми дисертаційної роботи, визначили предмет, об'єкт, основну мету й завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукові результати і висновки дисертаційного дослідження є складовою розробок Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за темами «Регулювання соціально-економічного розвитку міського комплексу: теорія, методологія, практика» (державний реєстраційний номер 0113U000575), у межах якої автором обґрунтовані виробничо-технічні напрями ресурсозбереження у машинобудуванні, та «Розробка стратегії і тактики розвитку підприємства» (номер державної реєстрації № 2729/14), у межах якої автором обґрунтовано заходи, спрямовані на досягнення цілей і завдань стратегії та тактики розвитку підприємства. Дисертація виконувалася відповідно до основних положень Концепції загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 р. № 603.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є удосконалення теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу в контексті створення базису інноваційної модернізації економіки України.

Досягнення окресленої мети визначає зміст дослідження та потребує вирішення таких завдань:

- встановити основні тенденції та закономірності розвитку світового ринку машинобудування, виявити причини низької ефективності функціонування та розвитку вітчизняного комплексу машинобудування в умовах поширення євроінтеграційних зв'язків;
- розкрити сутність категорії «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу», визначити його складові та систему принципів формування й розвитку;
- розвинути концептуальні положення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення вітчизняного машинобудування;
- розробити комплексний підхід до формування середовища активізації інноваційної діяльності та розширеного відтворення матеріально-ресурсної бази

машинобудування завдяки створенню Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування;

- обґрунтувати доцільність державного втручання в процеси розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, розкрити технологію й інструменти державного регулювання та підтримки розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування;

- надати пропозиції щодо оцінювання рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств комплексу машинобудування й на цій основі систематизувати чинники розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України.

Об'єкт дослідження – процес розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу в контексті створення базису інноваційної модернізації економіки України.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та прикладних положень щодо забезпечення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У ході вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: *порівняльного аналізу, синтезу та графічний методи* – для відображення тенденцій розвитку світового ринку машинобудування та причин низької ефективності функціонування вітчизняного комплексу машинобудування, розкриття ролі високотехнологічного машинобудування в забезпеченні інноваційної модернізації економіки України; *морфологічного аналізу* – для уточнення понятійно-категоріального апарату досліджуваної проблематики, зокрема щодо визначення змісту категорії «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу»; *групування* – систематизації детермінант розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України; *експертний і розрахунково-аналітичний* – для оцінки рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств комплексу машинобудування; *абстрагування й логічного аналізу* – для розроблення концепції розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування України, формування пропозицій щодо державного регулювання та підтримки організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування; *функціонального аналізу* – розкриття функціональних особливостей Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України щодо діяльності машинобудівного комплексу, публікації провідних вітчизняних і зарубіжних учених, монографічні дослідження фахівців із проблем забезпечення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення суб'єктів господарювання, дані фінансової та статистичної звітності машинобудівних підприємств України, ресурси Інтернету.

Наукова новизна отриманих результатів. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

удосконалено:

– концептуальні положення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, які, на відміну від існуючих, розкривають мету, принципи, завдання та інструменти формування якісно нових характеристик складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу. У контексті поглиблення євроінтеграційних зв'язків означена концепція є теоретичним підґрунтям формування високотехнологічного середовища в машинобудуванні і підвищення його конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках;

– комплексний підхід до формування середовища активізації інноваційної діяльності та розширеного відтворення матеріально-ресурсної бази машинобудування в умовах поглиблення соціально-економічної кризи в галузі, що, на відміну від існуючих, полягає в обґрунтуванні створення Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування. Розкрито цілі та функції діяльності центру, наведено його організаційно-функціональну модель, що дозволить координувати процеси розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування та створить умови для виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції в машинобудівному комплексі;

– теоретичні засади розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування за рахунок доповнення авторським визначенням категорії «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу» з точки зору організаційно-ресурсних здатностей і компетенцій підприємств машинобудування забезпечувати виробництво високотехнологічної інноваційної продукції, встановлення його складових та розкриття системи загальних і специфічних принципів формування та розвитку. Це дало змогу визначитися з інструментарієм розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування;

набули подальшого розвитку:

– механізм державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, що, на відміну від існуючих, комплексно розкриває технологію й інструменти державного регулювання та підтримки розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу за такими напрямками: активізація інноваційної діяльності, техніко-технологічний розвиток виробничої бази, формування висококваліфікованого кадрового складу та сприятливих умов праці, покращення фінансово-інвестиційного становища й стимулювання інтеграційних зв'язків. Упровадження запропонованого механізму сприятиме формуванню потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування для реалізації загальнодержавних проектів інноваційного розвитку економіки країни;

– систематизація детермінант розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України шляхом виділення чинників за рівнем впливу на складові потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення: чинники глобального рівня (техніко-технологічні, політико-

економічні, соціокультурні); національного (політико-правові, соціально-економічні, інноваційні, природно-кліматичні); галузевого рівня (галузева інноваційна політика та пріоритети економічного розвитку, рівень внутрішньогалузевої конкуренції, рівень міжгалузевого співробітництва (наявність високотехнологічних ланцюгів створення доданої вартості), наявність та складність вхідних бар'єрів) та чинники рівня підприємств (техніко-технологічні, організаційно-управлінські, кадрові, інноваційні, інформаційні, фінансово-інвестиційні та матеріально-логістичні). Це дає змогу з'ясувати й урахувати умови розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування для формування в комплексі середовища створення високотехнологічної продукції;

– методичний підхід до оцінки рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудівного комплексу, який, на відміну від існуючих, полягає в розрахунку комплексного інтегрального показника, що враховує параметри наявного стану складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування. Запропонована методика оцінки дозволяє виявити недоліки в системі організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування й окреслити заходи щодо забезпечення його подальшого розвитку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що зазначені пропозиції та рекомендації дозволять підвищити ефективність функціонування машинобудівного комплексу України та сформувані базис реалізації інноваційної модернізації економіки України.

Найважливіші положення дисертаційного дослідження використано в практичній діяльності машинобудівних підприємств. Зокрема, пропозиції щодо формування якісно нових характеристик потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування, які ґрунтуються на створенні Центру координації процесів розвитку організаційно-ресурсного потенціалу підприємств машинобудування, впроваджено в діяльність ПрАТ «Харківський коксовий завод» (акт упровадження № 584 від 13 квітня 2016 р.) і ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря»» (акт упровадження № 876 від 19 квітня 2017 р.).

Отримані в результаті дослідження теоретико-методичні положення й рекомендації використовуються в навчальному процесі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова під час викладання дисциплін «Економіка підприємства» та «Економіка і організація виробництва» й у процесі виконання розрахунково-графічних завдань і курсових робіт студентів (довідка № 1373 від 10 травня 2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною працею, у якій викладено авторський підхід щодо забезпечення розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України.

Усі наукові результати, наведені в дисертації, отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві [1, 2, 11, 13], у дисертації використано тільки ті ідеї і положення, що є результатом особистої роботи і указані в переліку публікацій автореферату.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати

дослідження, наведені в дисертації, доповідалися й були схвалені на 6 Міжнародних науково-практичних і науково-технічній конференціях: 68-й науково-технічній конференції професорського-викладацького складу, науковців, аспірантів та студентів (4–6 грудня 2013 р., Одеса), Менеджмент міського та регіонального розвитку (28–29 березня 2013 р., Харків), Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу (14–15 листопада 2013 р., Київ), Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд (23–24 серпня 2013 р., Донецьк), Actual problems of globalization (August 29, 2016, Thessaloniki, Greece), Проблеми стабілізації економіки країни (16 грудня 2016 р., Тернопіль).

Публікації. За матеріалами дисертації опубліковано 15 наукових праць: 8 статей у наукових фахових виданнях, 5 із яких включено до міжнародних наукометричних баз цитування; 1 статтю надруковано в іншому науковому виданні, що включено до міжнародних наукометричних баз цитування; тези доповідей на 6 конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 4,3 ум.-друк. арк., із яких особисто здобувачеві належить 3,7 ум.-друк. арк.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 259 сторінок, у т. ч. основний текст займає 172 сторінки. Матеріали дисертації проілюстровано 46 рисунками, 28 таблицями та містять 6 додатків. Список використаних джерел налічує 227 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У *вступі* обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, сформульовано мету й завдання, визначено об'єкт, предмет, методи дослідження, охарактеризовано наукову новизну і практичну значущість отриманих результатів, наведено дані щодо їх апробації та публікацій.

У *першому розділі* «Проблеми та перспективи розвитку машинобудівного комплексу України в умовах трансформації світового ринку машинобудування» визначено основні тенденції та закономірності розвитку світового ринку машинобудування, аргументовано значущість формування високотехнологічного сектору машинобудування для забезпечення модернізації економіки України, систематизовано причини низької ефективності функціонування та розвитку вітчизняного комплексу машинобудування.

Глобальні зміни в системі міжнародних економічних зв'язків, що супроводжуються посиленням процесів інтеграції та зростанням ролі високих технологій і знань у підтриманні конкурентного лідерства, зумовили структурно-технологічну трансформацію світового ринку промислового виробництва. Проявом останньої стало формування моделі високотехнологічного економічного розвитку національних економік, заснованої на комплексній інформатизації та всеосяжному впровадженні інновацій у виробничий процес, що привело до підвищення значимості комплексу машинобудування в створенні базису їх інноваційного зростання.

Аналіз тенденцій функціонування світового ринку машинобудування

дозволив встановити основні закономірності його розвитку, що виражаються в зростанні рівня інформатизації, роботизації, інноваційності, інтелектуалізації, екологізації, індивідуалізації машинобудівних виробництв і поширенні процесів їх виробничо-технологічної інтеграції та кооперації. Ці закономірності становлять базис постіндустріального типу економічного зростання і визначають основоположні принципи формування сектору високотехнологічного машинобудування.

Сучасне економічне становище України характеризується посиленням макроекономічної нестабільності та поглибленням технологічної відсталості економіки, що спричинило різку втрату конкурентних позицій країни в глобальному рейтингу конкурентоспроможності та призвело до занепаду базових галузей національного господарства. Фундаментальними причинами загострення кризових явищ в економіці України є поглиблення її спеціалізації на виробництві продукції з низьким ступенем технологічної обробки та переважання в структурі українського експорту сировини й продукції з низьким рівнем доданої вартості. Саме сировинний «перекос» експорту та консервація деіндустріального типу розвитку національної економіки, про що свідчить постійне скорочення частки машинобудування в загальному обсязі промислового виробництва (рис. 1), створюють загрозу для стійкого економічного зростання країни і, відповідно, обумовлюють необхідність формування базису забезпечення її інноваційної модернізації.

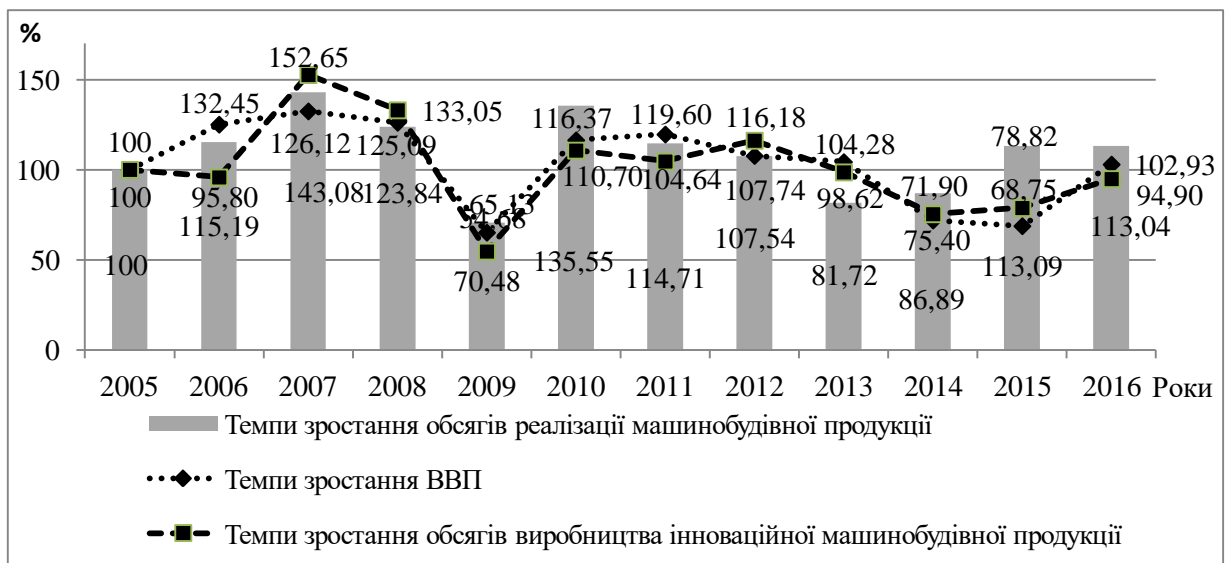

Рис. 1. Динаміка ВВП, обсягів реалізації продукції машинобудування та обсягів виробництва інноваційної машинобудівної продукції за період 2005-2016 роки, у % до попереднього року

Доведено, що основою реалізації інноваційних трансформацій в економіці України має виступати високотехнологічне машинобудування, засноване на конвергенції інноваційної діяльності, використанні технологій шостого укладу та потенціалу висококваліфікованого кадрового складу. Це дозволило обґрунтувати значущість формування сектору високотехнологічного машинобудування в прискоренні процесів інноваційної модернізації економіки України, що матиме

галузевий, міжгалузевий та загальнодержавний рівні прояву.

Дослідження тенденцій розвитку вітчизняного комплексу машинобудування й основних показників його діяльності дало змогу визначити та систематизувати причини низької ефективності його функціонування та розвитку, виділивши причини екзо- й ендогенного характеру (рис. 2).

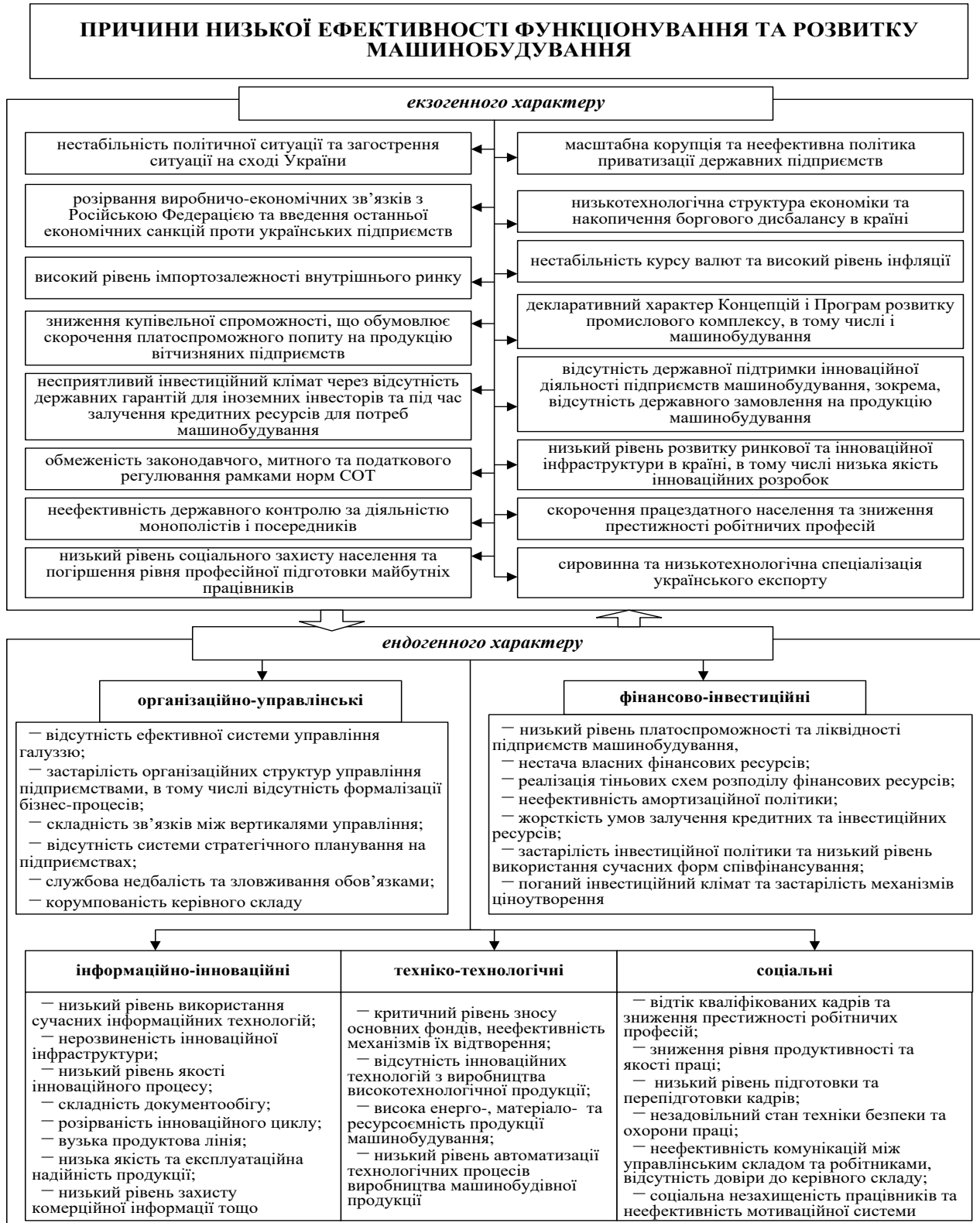

Рис. 2. Причини низької ефективності функціонування та розвитку машинобудування екзо- й ендогенного характеру

Установлено, що наразі в машинобудуванні відсутні передумови для забезпечення інноваційного зростання економіки України. Нестача фінансових ресурсів для розвитку, низький рівень інноваційної активності, відтік кваліфікованого персоналу та наростання технологічного відставання в умовах загострення воєнно-політичної ситуації в країні обумовлюють втрату виробничого потенціалу комплексу машинобудування й обмежують його конкурентні можливості на світовому ринку. На цьому ґрунті визначено, що подолання негативних тенденцій функціонування та забезпечення подальшого економічного зростання комплексу машинобудування потребують якісної зміни можливостей і компетенцій підприємств машинобудівного комплексу у системі організаційно-ресурсного забезпечення галузі, що і актуалізує необхідність вирішення завдань щодо пошуку інструментів, методів забезпечення його зростання.

У другому розділі «Теоретико-методичні засади розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України» сформовано теоретичний базис розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу та проведено оцінювання наявного рівня його розвитку, систематизовано детермінанти та розроблено концепцію розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення вітчизняного машинобудування.

З метою досягнення якісних змін у існуючій системі організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування проведено дослідження категорії «організаційно-ресурсне забезпечення підприємств» та визначено, що в його основі знаходяться ресурси й організаційні здатності підприємств машинобудування забезпечувати виробництво інноваційної продукції, які й виражаються через зміст поняття «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення».

Аналіз наукових поглядів щодо трактування змісту поняття «потенціал» та підходів до його структуризації дозволив визначити категорію «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу» з точки зору організаційно-ресурсних здатностей і компетенцій підприємств машинобудування забезпечувати виробництво високотехнологічної інноваційної продукції, що дозволить реалізувати проекти модернізації економіки України та підвищити їх конкурентоспроможність на світовому ринку. Зважаючи на це, виокремлено складові потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування (організаційно-управлінська, інноваційна, техніко-технологічна, фінансово-інвестиційна, кадрова, інформаційна й матеріально-логістична складова) та розкрито загальні й специфічні принципи його формування та розвитку.

З'ясовано, що для завоювання стабільних конкурентних позицій на світовому ринку машинобудування та реалізації проектів модернізації української економіки необхідним є наявність потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівних підприємств на такому рівні, що відповідає вимогам високотехнологічного середовища. Ґрунтуючись на цьому, розроблено методичний підхід до оцінки рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств комплексу машинобудування, який полягає в розрахунку комплексного інтегрального показника, що враховує параметри наявного стану складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування (рис. 3).

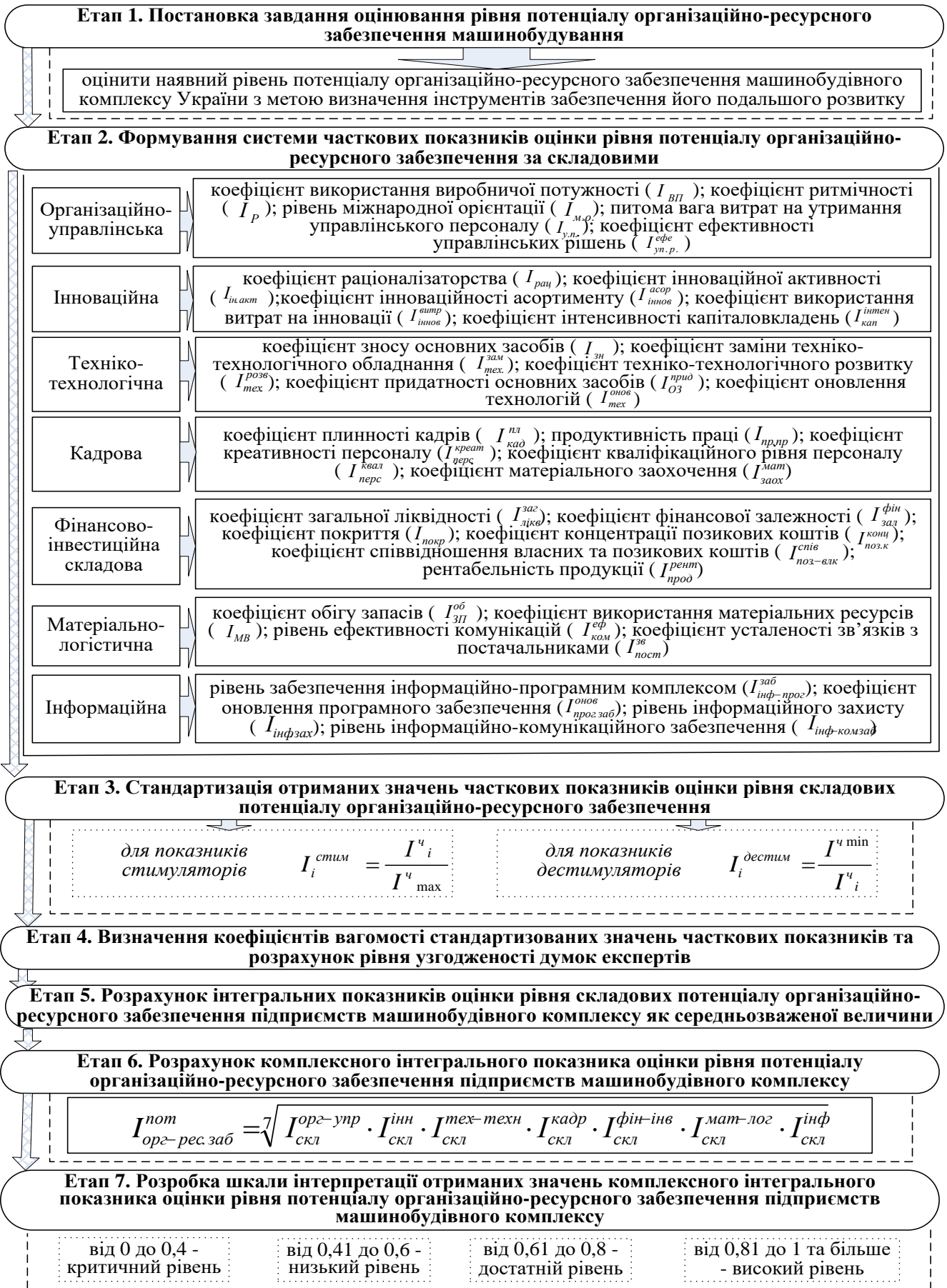

Рис. 3. Логіко-структурна основа оцінювання рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України

За запропонованою методикою проведено оцінювання наявного рівня розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення таких машинобудівних підприємств, як ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря», ДП «Харківський машинобудівний завод «ФЕД»» та ПАТ «Харківський підшипниковий завод». Результати оцінювання (табл. 1) дозволили вказати на погіршення рівня його розвитку протягом 2014-2016 років, що обумовлено зниженням рівня таких складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення цих підприємств, як інноваційна, техніко-технологічна та фінансово-інвестиційна.

Таблиця 1

Результати розрахунку комплексного інтегрального показника оцінки рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівних підприємств

	Значення за роками				
	2012	2013	2014	2015	2016
ПАТ «Харківський підшипниковий завод»	0,64996	0	0	0,5499	0,5451
	достатній	критичний	критичний	низький	низький
ДП «Харківський машинобудівний завод «ФЕД»»	0,6467	0,691	0,5251	0,5110	0,4361
	достатній	достатній	низький	низький	низький
ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря»»	0,6132	0,6942	0,4730	0,4718	0,5322
	достатній	достатній	низький	низький	низький

Зважаючи на критичний та низький рівень розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування, систематизовано детермінанти його розвитку шляхом виділення чинників за рівнем впливу на складові потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення (рис. 4). На глобальному рівні виділено техніко-технологічні, політико-економічні, соціокультурні чинники; на національному — політико-правові, соціально-економічні, інноваційні, природно-кліматичні. До чинників галузевого рівня віднесено галузеву інноваційну політику та пріоритети економічного розвитку, рівень внутрішньогалузевої конкуренції, рівень міжгалузевого співробітництва (наявність високотехнологічних ланцюгів створення доданої вартості) та наявність і складність вхідних бар'єрів. Чинники рівня підприємств комплексу машинобудування згруповано за такими групами: техніко-технологічні, організаційно-управлінські, кадрові, інноваційні, інформаційні, фінансово-інвестиційні та матеріально-логістичні.

Установлено, що значною мірою криза організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудівного комплексу зумовлена недієвістю загальнодержавних і галузевих проектів та програм розвитку машинобудування. Ураховуючи вищевизначене, сформовано концепцію розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування (рис. 5), що розкриває мету, принципи, завдання й інструменти формування якісно нових характеристик складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування. У контексті поглиблення євроінтеграційних зв'язків ця концепція є теоретичним підґрунтям формування високотехнологічного середовища в машинобудуванні та підвищення його конкурентоспроможності на національному й міжнародному ринках.

ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

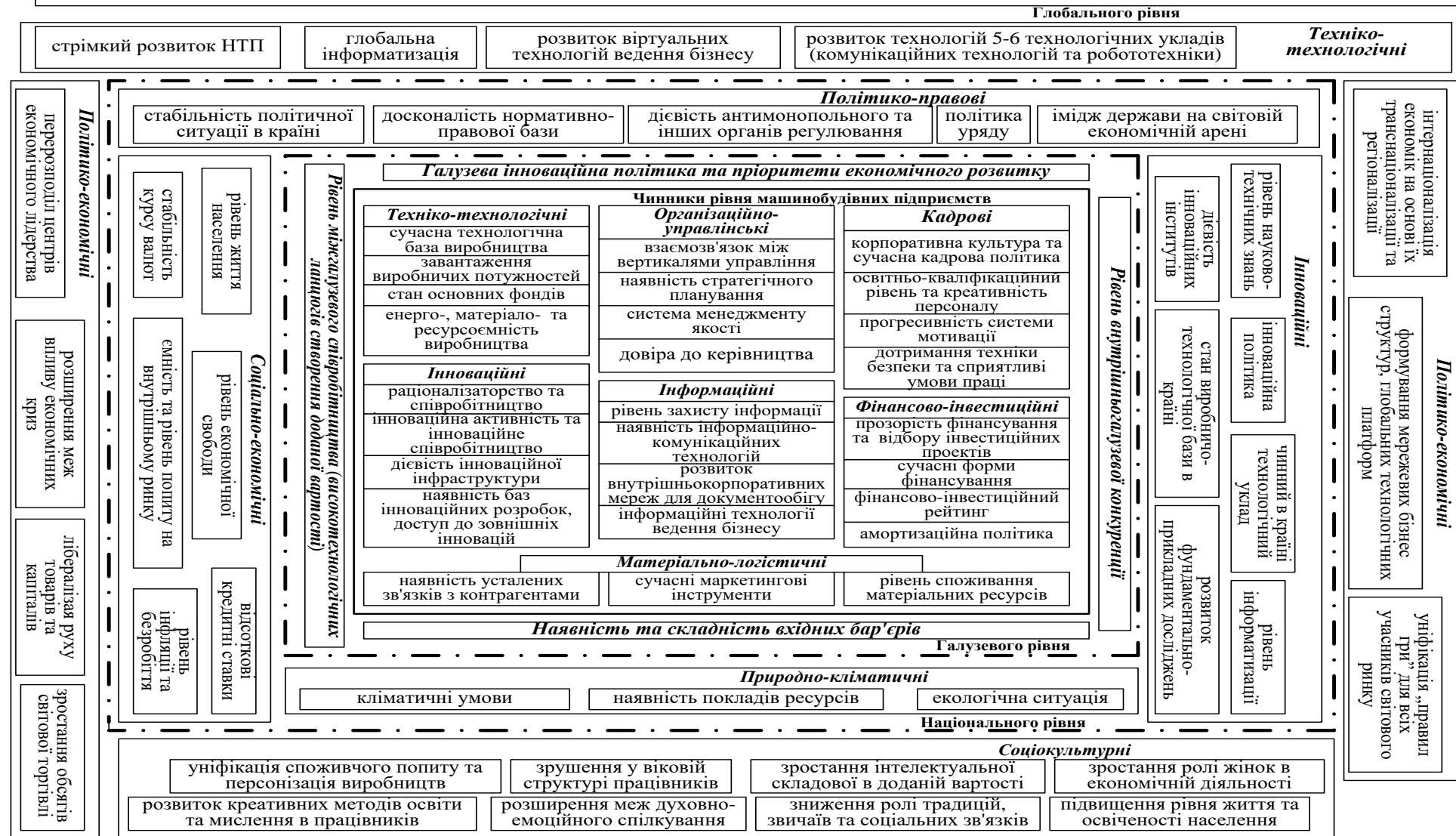

Рис. 4. Систематизація детермінант розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу

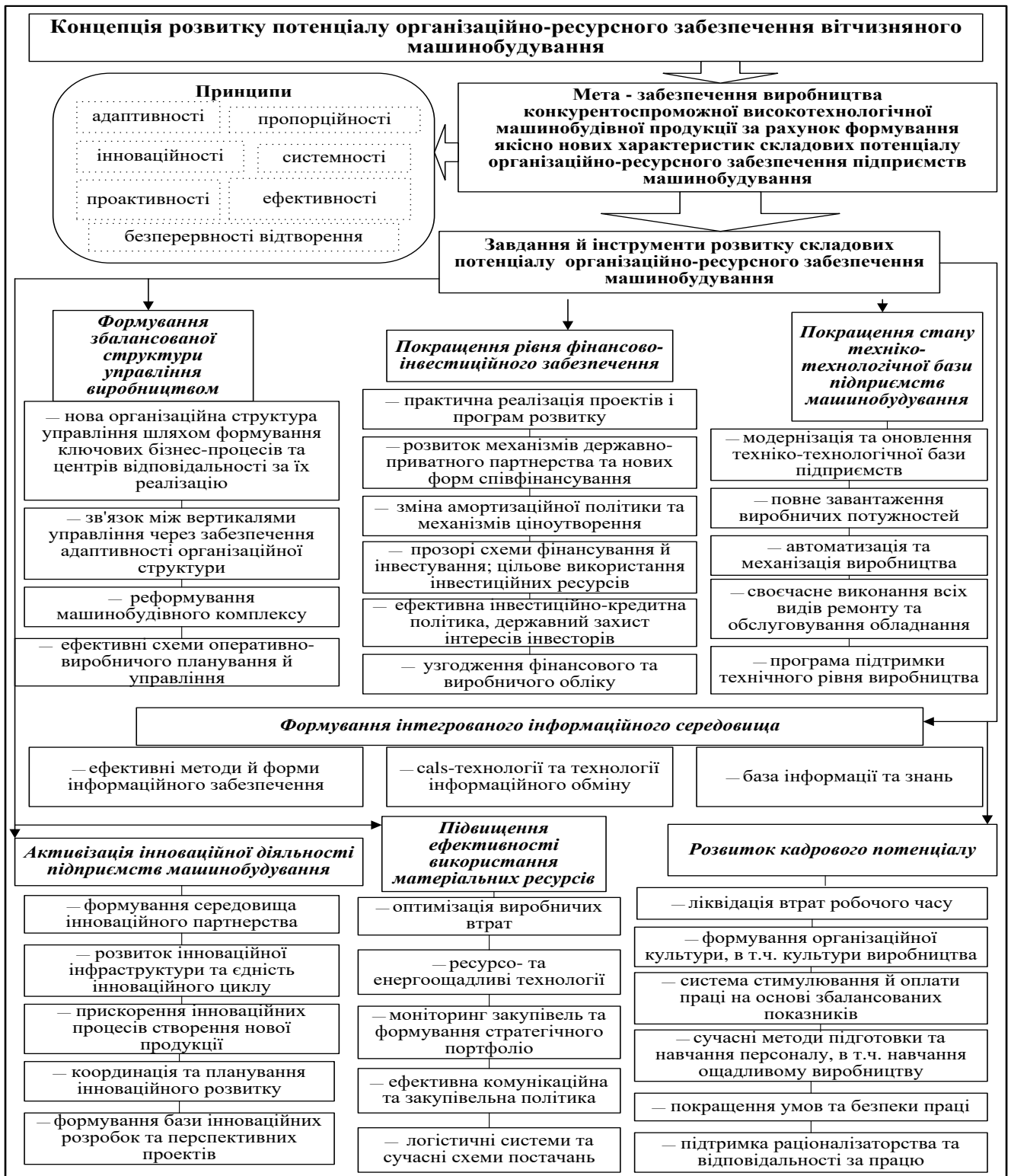

Рис. 5. Основні положення Концепції розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування

У третьому розділі «Формування інструментарію розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування» запропоновано комплексний підхід до формування середовища активізації інноваційної діяльності та розширеного відтворення матеріально-ресурсної бази машинобудування на основі створення Центру розвитку потенціалу організаційно-

ресурсного забезпечення підприємств машинобудування, наведено класифікацію інструментів та розкрито механізм державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування.

В основі формування організаційно-ресурсних здатностей та компетенцій підприємств машинобудування у сфері виробництва високотехнологічної інноваційної продукції перебуває якісний інноваційний процес, що можливо забезпечити виключно в межах створення єдиного дослідно-виробничого середовища в комплексі. З огляду на це обґрунтовано значущість створення Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування як середовища активізації інноваційної діяльності комплексу та розширеного відтворення його матеріально-ресурсної бази. Розкрито цілі та функції діяльності Центру, запропоновано його організаційно-функціональну модель (рис. 6), що розкриває специфіку координації процесів розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу та визначає ключових учасників середовища формування організаційно-ресурсних здатностей та компетенцій машинобудування.

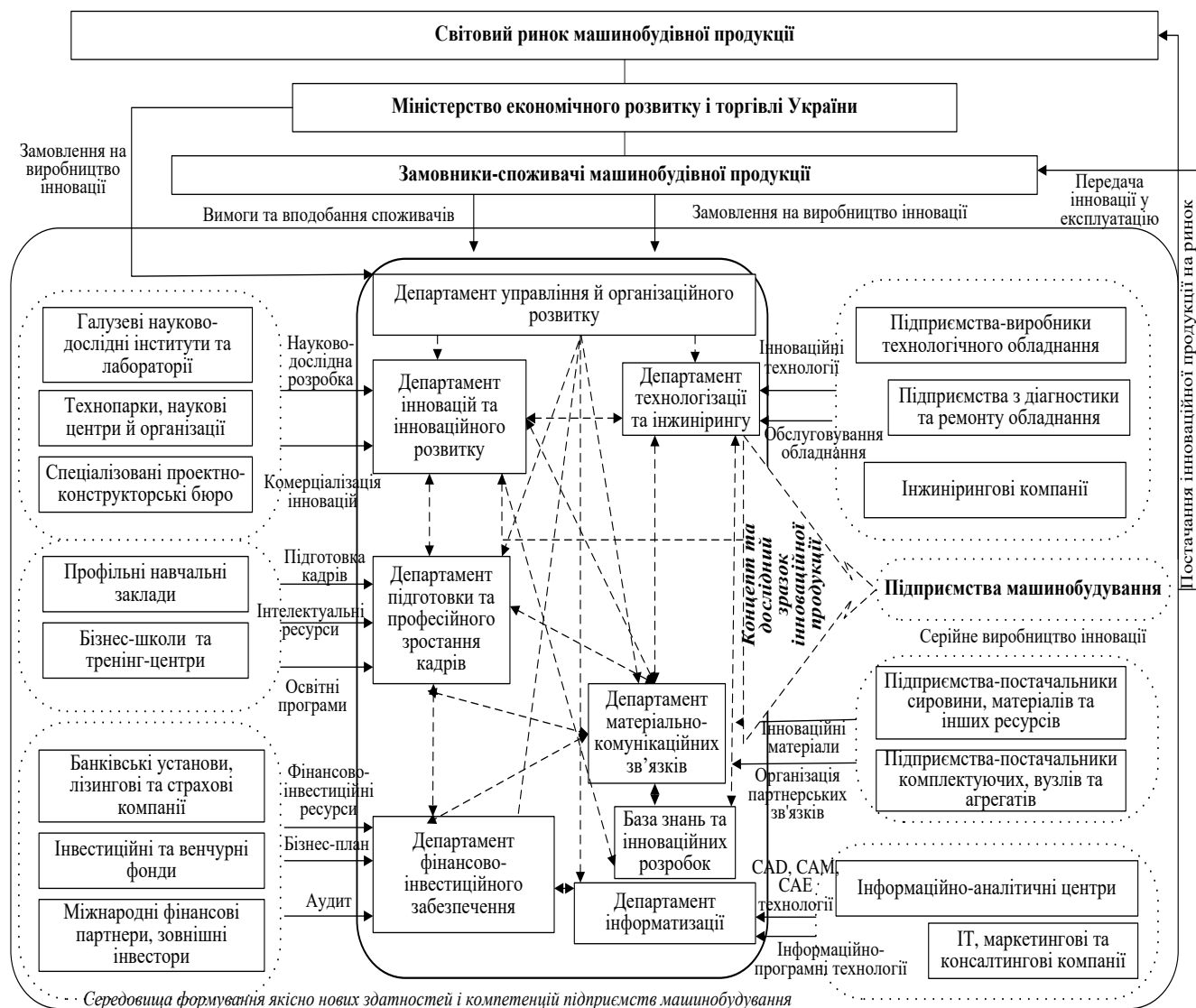

Рис. 6. Модель функціонування Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування

Доведено, що найважливішою інституцією для комплексу машинобудування є держава, яка визначає пріоритети розвитку галузі та розробляє інструментарій їх досягнення. Вивчення теоретичного базису державного регулювання дозволило класифікувати інструменти державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування за функціональною ознакою, виділивши інструменти регулювання процесів розвитку організаційно-управлінської, інноваційної, техніко-технологічної, фінансово-інвестиційної, кадрової, інформаційної та матеріально-логістичної його складових. Ґрунтуючись на цьому, запропоновано механізм державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування (рис. 7), що комплексно розкриває технологію й інструменти державного регулювання та підтримки розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу за такими напрямками: активізація інноваційної діяльності, техніко-технологічний розвиток виробничої бази, формування висококваліфікованого кадрового складу та сприятливих умов праці, покращення фінансово-інвестиційного становища й стимулювання інтеграційних зв'язків.

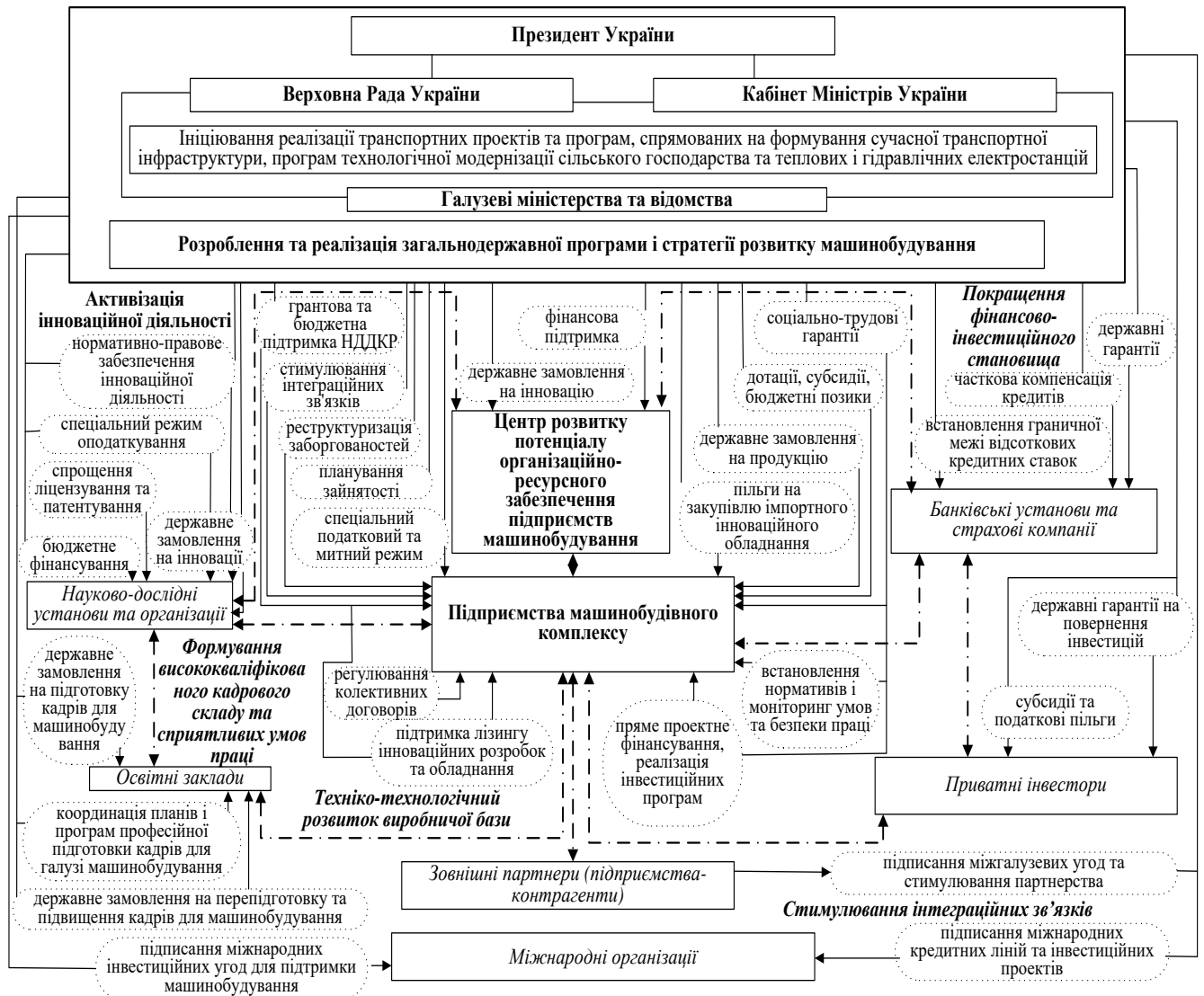

Рис. 7. Механізм державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування

Обґрунтовано, що впровадження цього механізму сприятиме формуванню потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування для реалізації загальнодержавних проектів інноваційного розвитку економіки країни.

Загалом можна зробити висновок, що сформовано концептуальний базис і методичний інструментарій розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу як основи створення сектору високотехнологічного машинобудування для реалізації проектів інноваційної модернізації економіки України.

ВИСНОВКИ

У процесі дисертаційного дослідження були отримані нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують актуальне науково-прикладне завдання щодо забезпечення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу в контексті створення базису інноваційної модернізації економіки України.

Основні результати дисертаційного дослідження полягають у такому.

1. На основі аналізу тенденцій функціонування та виявлених закономірностей розвитку світового ринку машинобудування обґрунтовано вагомість створення високотехнологічних машинобудівних виробництв для прискорення процесів інноваційної модернізації економіки України. Вітчизняний комплекс машинобудування функціонує недостатньо ефективно, що зумовлено дією причин екзо- й ендогенного характеру. Визначені причини низької ефективності функціонування й розвитку машинобудівного комплексу України дозволили аргументувати необхідність якісної зміни можливостей і компетенцій машинобудівних підприємств у системі організаційно-ресурсного забезпечення галузі.

2. Доведено необхідність розгляду організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівних підприємств через висвітлення змісту категорії «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу» як організаційно-ресурсної здатності та компетентності підприємств машинобудування забезпечувати виробництво високотехнологічної інноваційної продукції, що уможливить реалізувати проекти модернізації економіки України і підвищити їх конкурентоспроможність на світовому ринку. Це дало змогу визначитися щодо складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу та системи принципів його формування і розвитку.

3. Установлено, що для реалізації проектів інноваційної модернізації економіки України необхідним є такий потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу, який відповідає вимогам постіндустріального типу розвитку. Тому розроблено методичний підхід до оцінювання рівня потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, який враховує параметри наявного стану його складових та дозволяє виявити недоліки в чинній системі організаційно-ресурсного забезпечення підприємств комплексу. На підставі цього виділено детермінанти глобального, національного, галузевого рівня та рівня машинобудівних підприємств, що впливають на процеси розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення

машинобудівного комплексу.

4. Формування високотехнологічного середовища в машинобудуванні потребує відповідного програмного забезпечення. Проаналізувавши загальнодержавні та галузеві проекти розвитку українського машинобудування і установивши їх недовірливість з точки зору практичної реалізації, акцентовано увагу на необхідності вдосконалення концептуальних положень розвитку організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування. Розроблено концепцію розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, що розкриває мету, принципи, завдання та інструменти формування якісно нових характеристик складових потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу.

5. Підвищити якість та результативність інноваційного процесу в галузі запропоновано на основі створення єдиного дослідно-виробничого середовища, що сформується в межах Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування. Визначено, що центр дозволить активізувати інноваційну діяльність машинобудівних підприємств та забезпечити розширене відтворення їх матеріально-ресурсної бази за рахунок координації процесів розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення комплексу машинобудування.

6. Розвиток організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу обумовлюється дією інструментів державної підтримки та регулювання процесів якісної зміни організаційно-ресурсних здатностей і компетенцій підприємств машинобудування. Вивчення теоретичного базису державного регулювання склало основу пропозицій щодо класифікації інструментів і розроблення механізму державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

– *статті в наукових фахових виданнях:*

1. Гусак Ю. В. Основні принципи оцінки ефективності ресурсозбереження з позицій регіонального розвитку / Н. О. Кондратенко, Ю. В. Гусак, О. Р. Сурменелян // Комунальне господарство міст: науково-технічний збірник. – 2012. – Вип. 106. – С. 173–178. (*Особистий внесок: сформульовані основні принципи формування й оцінки ефективності ресурсозбереження на регіональному рівні*) [Видання включено до наукометричних баз даних *Google Scholar; WorldCat*].

2. Гусак Ю. В. Підходи до формування механізму державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівної галузі / Н. О. Кондратенко, Ю. В. Гусак // Бізнес Інформ: науковий журнал. – 2013. – № 9. – С. 20–25. (*Особистий внесок: розкрито механізм державного регулювання й підтримки розвитку організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування*) [Видання включено до наукометричних баз даних *Ulrichsweb; Research Papers in Economics; PИИ; Index Copernicus; Directory of Open Access Journals; CiteFactor; Academic Journals Database; Scientific Indexing Services; Advanced Science Index; Open Academic Journals Index; GetInfo; BASE; InfoBase Index; OpenAire i*

OpenAIREplus; WorldCat; SUNCAT; COPAC; Socionet; Open Access Library; J-Gate; Google Scholar; ResearchBib].

3. Гусак Ю. В. Оцінка інноваційної активності підприємств машинобудівної галузі в контексті державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення / Ю. В. Гусак // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. – 2013. – № 3 (23). – С.111–119. *[Видання включено до наукометричних баз даних Google Scholar; Index Copernicus].*

4. Гусак Ю. В. Логістична складова організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудівного комплексу України / Ю. В. Гусак // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Вип. 37. – Ч. I. – С. 106–111. *[Видання включено до наукометричних баз даних Google Scholar, РІНЦ, Index Copernicus].*

5. Гусак Ю. В. Методичний підхід до оцінки рівня використання організаційно-ресурсного потенціалу машинобудівними підприємствами [Електронний ресурс] / Ю. В. Гусак // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 2 (12). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_2_23. – Назва з екрана. *[Видання включено до наукометричних баз даних Google Scholar, РІНЦ, Index Copernicus].*

6. Гусак Ю. В. Складові та напрями формування організаційно-ресурсного потенціалу промислових підприємств України / Ю. В. Гусак // Соціальна економіка: науковий економічний журнал. – 2015. – Вип. 50 (2). – С. 123–132.

7. Гусак Ю. В. Побудова моделі організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України / Ю. В. Гусак // Соціальна економіка: науковий економічний журнал. – 2016. – Вип. 51 (1). – С. 120–134.

8. Гусак Ю. В. Концептуальні основи організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України / Ю. В. Гусак // Моделювання регіональної економіки: збірник наукових праць. – 2016. – № 1 (27). – С. 147–161.

– **статті у інших наукових виданнях:**

9. Гусак Ю. В. Оцінка впливу зовнішніх факторів на організаційно-ресурсне забезпечення машинобудівної галузі / Ю. В. Гусак // Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна: науковий журнал. – 2013. – Вип. 5 (47). – С. 16–23. *[Видання включено до наукометричних баз даних Ulrichswe Global Serials Directory, DOAJ, Google Scholar, eLIBRARY.ru, Index Copernicus, DRJI, DRIVER, BASE, OCLC WorldCat, "Україніка наукова", Universia, Global Impact Factor (GIF), Scientific indexing service, SciVal, Open Academic Journals Index (OAJI), InfoBase Index, Cited By Linking].*

– **тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:**

10. Гусак Ю. В. Державне регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівної галузі України / Ю. В. Гусак // Матеріали 68-ї науково-технічної конференції професорського-викладацького складу, науковців, аспірантів та студентів (4–6 грудня 2013 р., Одеса). – Одеса, 2013. – С. 41–43.

11. Гусак Ю.В. Шляхи підвищення енергоефективності у житлово-комунальному господарстві / Н. О. Кондратенко, О. Р. Сурменелян, Ю. В. Гусак // Менеджмент міського та регіонального розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (28–29 березня 2013 р., Харків). – Харків: ХНАМГ. – 2013. –

С. 126–127. (*Особистий внесок: визначені напрями підвищення енергоефективності в житлово-комунальному господарстві*).

12. Гусак Ю. В. Вплив зовнішніх факторів на організаційно-ресурсне забезпечення підприємств машинобудування / Ю. В. Гусак // Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (14–15 листопада 2013 р., Київ). – Київ, 2013. – С. 32–34.

13. Гусак Ю. В. Сучасні тенденції організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудівної галузі України / Н. О. Кондратенко, Ю. В. Гусак // Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 серпня 2013 р., Донецьк). – Донецьк, 2013. – С. 54–57. (*Особистий внесок: сформовано галузеву стратегію організаційно-ресурсного забезпечення*).

14. Гусак Ю. В. Шляхи підвищення ефективності державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України / Ю. В. Гусак // Actual problems of globalization: Collection of scientific articles (August 29, 2016, Thessaloniki, Greece). – Midas S.A., Thessaloniki, Greece, 2016. – P. 30–33.

15. Гусак Ю. В. Механізм державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України / Ю. В. Гусак // Проблеми стабілізації економіки країни: тези доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (16 грудня 2016 р., Тернопіль). – Тернопіль, 2016. – С. 101–103.

АНОТАЦІЯ

Гусак Ю. В. Організаційно-ресурсне забезпечення машинобудівного комплексу національного господарства. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, Харків, 2017.

Дисертацію присвячено вдосконаленню теоретичних положень та розробленню практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу в контексті створення базису інноваційної модернізації економіки України. Удосконалено концептуальні положення розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування, які розкривають мету, принципи, завдання та інструменти формування якісно нових характеристик його складових; розроблено комплексний підхід до формування середовища активізації інноваційної діяльності та розширеного відтворення матеріально-ресурсної бази машинобудування в умовах поглиблення соціально-економічної кризи в галузі на основі створення Центру розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування. Розкрито теоретичні засади розвитку потенціалу організаційно-

ресурсного забезпечення комплексу машинобудування за рахунок доповнення авторським визначенням категорії «потенціал організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу», встановлення його складових та принципів формування й розвитку; систематизовано детермінанти розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівного комплексу України шляхом виділення чинників за рівнем впливу на складові потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення; надано пропозиції щодо державного регулювання розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення машинобудування.

Ключові слова: організаційно-ресурсне забезпечення, машинобудівний комплекс, розвиток, потенціал, концептуальні положення, державне регулювання, детермінанти, Центр розвитку потенціалу організаційно-ресурсного забезпечення підприємств машинобудування.

АННОТАЦИЯ

Гусак Ю.В. Организационно-ресурсное обеспечение машиностроительного комплекса национального хозяйства. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Украинский государственный университет железнодорожного транспорта Министерства образования и науки Украины, Харьков, 2017.

Диссертация посвящена усовершенствованию теоретических положений и разработке практических рекомендаций по обеспечению развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения машиностроительного комплекса в контексте создания базиса инновационной модернизации экономики Украины. Разработаны концептуальные положения развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения машиностроения, раскрывающих цели, принципы, задачи и инструменты формирования качественно новых характеристик его составляющих; представлен комплексный подход к формированию среды активизации инновационной деятельности и расширенного воспроизводства материально-ресурсной базы машиностроения в условиях углубления социально-экономического кризиса в отрасли на основе создания Центра развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения предприятий машиностроения. Раскрыты теоретические основы развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения комплекса машиностроения за счет дополнения авторской формулировкой категории «потенциал организационно-ресурсного обеспечения машиностроительного комплекса», уточнения его составляющих и принципов формирования и развития; систематизированы детерминанты развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения машиностроительного комплекса Украины путем выделения факторов по уровню влияния на составляющие потенциала организационно-ресурсного обеспечения; внесены предложения по государственному регулированию развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения машиностроения.

Ключевые слова: организационно-ресурсное обеспечение, машиностроительный комплекс, развитие, потенциал, концептуальные положения, государственное регулирование, детерминанты, Центр развития потенциала организационно-ресурсного обеспечения предприятий машиностроения.

SUMMARY

Gusak Yu.V. The Organizational and Resource Support of the Machine-building Complex of the National Economy. - Qualification scientific work. Manuscript.

Thesis for a PhD degree in Economics, speciality 08.00.03 - Economics and National Economy Management. - Ukrainian State University of Railway Transport of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2017.

The thesis is devoted to the improvement of theoretical fundamentals and the development of practical recommendations for ensuring the development of the potential of organizational and resource supply of the machine-building complex in the context of creating a basis for innovation modernization of the Ukrainian economy.

On the basis of the analysis of the tendencies of the mechanical engineering world market functioning, the basic laws of its development, which form the basis of the post-industrial type of economic growth, have been expressed in the growth of the level of informatization, robotization, innovation, intellectualization, ecologization, and individualization of the machine-building industries and the spread of their production-technological integration and cooperation. It has been established that the deepening of the economic crisis in Ukraine is largely due to the reduction of the production volumes of the machine-building complex and therefore it requires the implementation of innovative transformations based on the development of a high-tech engineering sector.

The thesis reveals the branch, interbranch and national levels of the influence of high-tech machine-building for the purpose of activating the processes of innovative modernization of the Ukrainian economy. The reasons for the low efficiency of functioning and development of the mechanical engineering by singling out the causes of exogenous and endogenous character have been systematized. This has given an opportunity to substantiate the need for a qualitative change in the capabilities and competences of machine-building enterprises in the system of organizational and resource support of the industry.

On the basis of the analysis of the scientists' views, the concept "potential of the organizational and resource supply of the machine-building complex" has been clarified in terms of organizational and resource capabilities and competencies of the mechanical engineering enterprises to provide the production of high-tech innovative products, identify its components, reveal the general and specific principles of its formation and development.

It has been determined that for the implementation of modernization projects in the Ukrainian economy, it is necessary to have the potential of the organizational and resource support of machine-building enterprises at a level that meets the requirements of high-tech environment. A methodical approach to assessing the potential level of

organizational and resource support for the machine-building complex enterprises has been suggested. Based on this methodology, the evaluation of the existing development level of the organizational and resource support potential for machine-building enterprises has been conducted, the results of which allowed to indicate the critical and low level of the development of its components, such as innovative, technological and financial-investment ones. The determinants of the organizational and resource provision potential of the machine-building complex enterprises have been systematized by distinguishing the factors by the level of influence on its components. In particular, the factors of the global, national, industry level and the factors of the level of enterprises have been highlighted.

Taking into account the development tendencies of the mechanical engineering world market and the reasons for the low efficiency of the domestic machine-building complex, the concept of the potential development of the organizational and resource support for mechanical engineering has been developed.

It has been found out that for the formation of organizational and resource capabilities and competencies of the mechanical engineering enterprises in the field of the high-tech innovative production, it is necessary to create a single research and production environment in the industry. The creation of the Center for the potential development of the organizational and resource support for the mechanical engineering enterprises as an enabler of the innovation activity of the complex and the expanded reproduction of its material and resource base has been proposed. The purposes and functions of the Center have been presented; its organizational and functional model has been given.

It has been proved that the processes of the qualitative change of the organizational and resource capabilities and competencies of machine building depend on the effectiveness of the tools of the state support and regulation of the complex. The disclosure of the theoretical basis of state regulation has allowed classifying the state regulation tools of the potential development of the organizational and resource provision of the machine-building complex on a functional basis. The state regulation mechanism of the potential development of the organizational and resource supply of mechanical engineering has been suggested. It comprehensively reveals the technology and tools of state regulation and support for the development of organizational and resource supply of the machine-building complex in such areas as activation of innovation activity, technical and technological development of the production base, formation of highly skilled personnel and favorable working conditions, improvement of financial and investment situation and stimulation of integration ties.

Keywords: organizational and resource support, engineering complex, development, potential, conceptual provisions, state regulation, determinants, Center for the development of organizational and resource support potential of mechanical engineering enterprises.

ГУСАК ЮЛІА ВОЛОДИМИРІВНА

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ НАЦІОНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Надруковано за авторським оригіналом